

ชื่ออาชีพ	ผู้ฝึกสอนกีฬา, โค้ชกีฬา (Coach or Trainer, Sport)	
รหัสอาชีพ	3475.30 (TSCO)	
นิยามอาชีพ	สอนวิธีเล่นขั้นพื้นฐาน เทคนิค และกติกากองกีฬาให้แก่ผู้เล่นเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลตามโรงเรียน วิทยาลัย ศูนย์กีฬา ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ หรือองค์การอื่นๆ สอนเทคนิคการเล่นด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เล่นคนเดียวหรือหลายคน และให้คำติชมเพื่อให้ผู้เล่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจมีชื่อเรียกตามกีฬาที่ฝึกสอน	

ลักษณะของงานที่ทำ

ผู้ประกอบอาชีพนี้ อาจต้องปฏิบัติงานทั้งในกลางแจ้งและในที่ร่ม ขึ้นอยู่กับประเภทของกีฬาและหลักการฝึกซ้อม มีหน้าที่ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนต้องใช้กลยุทธ์ทั้งทางศาสตร์และศิลป์ เพื่อที่จะช่วยให้นักกีฬามีพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยต้องศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและทักษะของนักกีฬา เป็นผู้ควบคุมการฝึกซ้อม ความประพฤติ และสุขภาพของนักกีฬา ตลอดจนวางแผนกลยุทธ์ต่างๆ ให้แก่นักกีฬาระหว่างการแข่งขัน สอนเทคนิค และกติกาในการเล่นกีฬาให้แก่ผู้เริ่มต้นเล่นกีฬาแต่ละประเภท

สภาพการจ้างงาน

ผู้ประกอบอาชีพนี้ได้รับการว่าจ้างจากหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชน แต่ส่วนมากผู้ฝึกสอนกีฬามักจะอยู่ในภาคเอกชนเพราะจะมีการจ้างให้ฝึกสอนนักกีฬาประจำสโมสรหรือคลับเป็นช่วงเวลา เช่น จ้างเฉพาะช่วงการแข่งขัน จนกระทั่งจบฤดูกาลแข่งขัน หรือหมดจนช่วงสัญญา เป็นต้น อัตราค่าตอบแทนที่ได้รับขึ้นอยู่กับความสามารถ ความชำนาญในแต่ละประเภทกีฬา รวมทั้งประสบการณ์และผลงานในการฝึกสอนที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีผลงานฝึกสอนกีฬาจนประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงก็จะได้รับค่าตอบแทนสูงยิ่งขึ้นไป เช่น ค่าตอบแทนของผู้ประกอบอาชีพนี้ที่ฝึกสอนกีฬาให้กับสโมสรการกีฬาต่างๆ ขึ้นอยู่กับชื่อเสียง ผลงานและความสามารถ อาจได้รับเป็นเงินเดือนๆ ละ 30,000 บาทขึ้นไป โดยจะได้รับเบี้ยเลี้ยงในการฝึกซ้อมแต่ละวัน สวัสดิการและสิทธิพิเศษอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับกติกาของสโมสรที่จ้าง ผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นผู้วางแผนและกำหนดเวลาในการฝึกซ้อมสัปดาห์ละ 5 วัน อาจหยุดในวันเสาร์อาทิตย์

ส่วนผู้ประกอบอาชีพอิสระในการฝึกสอน และฝึกซ้อม กีฬาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเภทให้นักกีฬาใหม่อายุตั้งแต่ 7 - 14 ปี นั้น อาจได้รับค่าตอบแทนเป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคล อัตราเฉลี่ยที่ผู้ปกครองหรือผู้แทนกลุ่มว่าจ้างประมาณคนละ 200 - 1,000 บาทต่อเดือน เวลาในการฝึกซ้อมอาจเป็นช่วงเย็นของทุกวัน รวมทั้งต้องฝึกซ้อมเต็มวันในวันเสาร์และวันอาทิตย์

สำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานภาครัฐ จะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ สวัสดิการ สิทธิพิเศษอื่นๆ และเบี้ยเลี้ยงตามกำหนดระเบียบเงินเดือนที่องค์กรและหน่วยงานนั้นๆ กำหนดไว้ และสามารถทำงานนอกเวลาในการฝึกซ้อมให้กับทีมนักกีฬาที่ต้องการว่าจ้างในช่วงเวลาเย็น และในวันเสาร์และอาทิตย์

สภาพการทำงาน

ผู้ฝึกสอนกีฬาจะปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่สนามกีฬา หรือศูนย์ฝึกกีฬาแต่ละประเภท หรือมหาวิทยาลัย โรงเรียน หรือตามสถานที่ต่างๆ ที่มีความเหมาะสม ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้การสนับสนุนด้านกีฬาจัดเตรียมไว้เป็นการเฉพาะและบางครั้งอาจต้องมีการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น เข้าค่ายเก็บตัวฝึกซ้อมนักกีฬา หรือการทดสอบสมรรถภาพร่างกายของนักกีฬา หรือเดินทางร่วมไปกับนักกีฬาที่เข้าแข่งขันในต่างประเทศ เป็นต้น

คุณสมบัติผู้ประกอบอาชีพ

1. เพศหญิง หรือเพศชาย
2. วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา และนันทนาการ หรือสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
3. ต้องมีร่างกายและสุขภาพแข็งแรง
4. มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในแต่ละประเภทกีฬาที่สอน
4. มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและ จิตวิทยา
5. มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอนเป็นอย่างดี

ผู้ที่สนใจในอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังนี้

ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัย ที่มีการเปิดสอนสาขาวิชาพลศึกษา และนันทนาการ สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

โอกาสในการมีงานทำ

เนื่องจากปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาขึ้นมา ทำให้พอจะเห็นภาพการกีฬาของประเทศไทยเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น โดยวางเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางการกีฬาและนันทนาการในภูมิภาคเอเชีย และจัดให้มีองค์กรและหน่วยงานมารับผิดชอบนโยบายด้านการพัฒนาการกีฬา เช่น สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ วางแผนพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐานการกีฬาและนันทนาการในระบบการศึกษาและของประชาชน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา สนับสนุนกิจกรรมกีฬาและนันทนาการขององค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีศักยภาพในการผลิตและพัฒนาบุคลากรอย่างมีคุณภาพ

ในนโยบายด้านการกีฬา มีการเตรียมตัวนักกีฬาทิมชาติ แต่ละประเภทและเก็บตัวก่อนล่วงหน้า 1 ปี ก่อนการแข่งขัน โดยมีการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบและให้สมาคมกีฬาแต่ละสมาคมทำการคัดเลือกนักกีฬา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และอาชีพ แต่เป้าหมายและแผนเหล่านี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการก็ต้องเป็นมืออาชีพเช่นกัน และหนึ่งในจำนวนนั้นก็คือ ผู้ฝึกสอนกีฬา

ผู้ประกอบอาชีพนี้คือบุคคลสำคัญ ในการสร้างนักกีฬาของประเทศหลายประเภทให้ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันระดับนานาชาติ จากการมุ่งเน้นกีฬาเพื่อการแข่งขันและจากการส่งเสริมให้ประชาชนในชาติเล่น กีฬา และออกกำลังกาย ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย การพักผ่อน และการบันเทิงยามว่างจากภารกิจประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ควรได้รับการสนับสนุนในการเล่นกีฬาประเภทใหม่ๆ ที่ตนเองสนใจ ทั้งในด้านสถานที่ อุปกรณ์การเล่น และผู้ฝึกสอนกีฬา เพื่อป้องกันเยาวชนเหล่านี้ให้ไกลจากยาเสพติด อันเป็นการช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศอย่างถูกวิธีและประหยัด

ดังนั้น อาชีพผู้ฝึกสอนกีฬา หรือโค้ชกีฬา หรือผู้ช่วยโค้ช จึงมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพนี้ อาจประกอบอาชีพอิสระเปิดชั้นสอนกีฬาในประเภทที่ตนเองถนัด หรืออาจร่วมกับเจ้าของ

สถานที่ ในการเปิดสถานที่ฝึกสอนกีฬาต่างๆ หรือการออกกำลังกาย ให้กับสมาชิกสโมสรของหมู่บ้าน หรือสมาชิกสถานบริการฟิตเนส ฟิตเนสเซ็นเตอร์ของโรงแรม หรือ ห้องเช่าชุด ซึ่งเป็นทั้งที่พักอาศัยและสำนักงาน เป็นต้น

โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ประกอบการอาชีพที่มีประสบการณ์และผลงาน อาจได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ช่วยโค้ช หรือโค้ชกีฬาทีมชาติของกีฬาแต่ละประเภท หรือเป็นผู้บริหารสโมสรการกีฬาขององค์การเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจที่มีชื่อเสียง

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

อาจารย์สอนวิชาพลศึกษาและนันทนาการ นักนันทนาการ นักวิจัยการกีฬา ผู้บริหารทางพลศึกษา หรือนักกีฬาทีมชาติ ผู้จัดการกีฬาทีมชาติ ผู้จัดสอนกีฬาให้เยาวชนในภาคฤดูร้อนทั้งในประเทศและต่างประเทศ นักข่าวกีฬา ผู้ประกาศข่าวกีฬา นักเขียนเรื่องกีฬา ที่ปรึกษาด้านสมรรถภาพนักกีฬาหรือสุขภาพ หัวหน้าหรือเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ออกกำลังกาย เอกชน โค้ชกีฬาประจำสโมสรกีฬาต่างๆ โค้ชกีฬาประจำโรงแรมหรือคลับที่ฟิตดาอากาศระดับห้าดาวสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้แทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าและอุปกรณ์การกีฬา ผู้จัดนันทนาการ หรือกิจกรรมสัมพันธ์ให้กับพนักงานองค์กรต่างๆ เจ้าของคลินิก ซ่อมอุปกรณ์เครื่องกีฬา เจ้าของธุรกิจ ออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้านักกีฬาทุกประเภท เป็นต้น

แหล่งข้อมูลอื่นๆ

- ๕๑ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สนามกีฬาแห่งชาติ ถ.พระราม 1 โทร. 0 2214 0120, 0 2216 7390 <http://www.mots.go.th>
- ๕๒ ทบวงมหาวิทยาลัย <http://www.mua.go.th>
- ๕๓ กรมพลศึกษา <http://www.moe.go.th/webped>
- ๕๔ การกีฬาแห่งประเทศไทย โทร. 0 2318 0940, 0 2318 0940 www.sat.or.th

